

Edebiyat bahçesinden bir meyve...

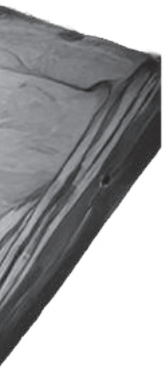

SHERLOCK HOLMES

Mürekkep Damlası

M Arthur Conan Doyle, modern polisiye türünün kurucu ismidir. Onun kaleme aldığı Sherlock Holmes hikâyeleri, yalnızca suçun çözümünü değil; gözlem gücünün, mantığın ve aklı muhakemenin karanlık olaylar karşısındaki üstünlüğünü anlatır. Bu anlatı dili ve karakter inşası, kısa sürede dünyanın farklı coğrafyalarında yeni metinlere fikir olmuştur.

i Sherlock Holmes, Osmanlı coğrafyasında da güçlü bir karşılık bulmuştur. Yazarın eserlerinin çoğu Osmanlı Türkçesine çevrilmiştir. Bunun yanı sıra onun tarzını taklit eden birçok eser kaleme alınmıştır. Dönemin yayın anlayışı içinde, bu tür metinler Sherlock Holmes adıyla sunulmuş; fakat Doyle'un eserleri arasında yer almayan, yerli ya da serbest uyarlamalar olarak ortaya çıkmıştır.

d Elinizdeki Mürekkep Damlası, bu gele-
k neğin bir ürünüdür. Osmanlıca baskılarında
u “Tek Bir Mürekkep Damlası” adıyla yayımlanan bu eser, Arthur Conan Doyle’a ait bir Sherlock Holmes hikâyesi değildir. Bunun yerine, Doyle’un oluşturduğu Sherlock Holmes karakterinin taklididir.

Bu çalışma, Osmanlı Türkçesiyle kaleme alınmış, İkbâl Kütüphanesi'nin meşhur hikâyelerinden *Polislerin Piri Sherlock Holmes'un Gizli Dosyaları* adlı dergide yayımlanan *Tek Bir Mürekkep Damlası* hikâyesi esas alınarak hazırlanmıştır. Metin, anlatının bütünlüğü ve atmosferi korunarak, günümüz okurunun rahatça okuyabileceği bir şekilde sadeleştirilmiştir.

Hikâyede Sherlock Holmes, ani bir ölümün ardından ortaya çıkan şüpheli bir vasiyetnamenin izini sürer. Ancak bu vakada Holmes, yalnızca suçun failini arayan bir dedektif değil; çıkar hesapları, gizlenen gerçekler ve insan zaaflarıyla örülü karmaşık bir ilişki ağını çözmeye çalışan dikkatli bir gözlemcidir. Mürekkep damlası, ilk bakışta önemsiz görünen küçük bir ayrıntı olarak ortaya çıkar. Ancak sahte ile gerçeği ayıran, hadiselerin seyrini değiştiren ve suçun üzerindeki sis perdesini aralayan belirleyici bir ipucuna dönüşür.

Bu eser, bir yandan Sherlock Holmes geleneğinin Osmanlı edebiyatındaki yansımalarını gözler önüne sermektedir. Diğer yandan geç dönem Osmanlı polisiyesinin dilini, üslubunu ve hayal dünyasını bugünün okuruyla buluşturmayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle Mürekkep Damlası, yalnızca bir dedektif hikâyesi değil; aynı zamanda edebiyat tarihine açılan bir pencere niteliği taşır.

Faruk ÇINAR

دوسيه : ۱۴

اقبال كټه خانسهټك مشهور حكاملرنډن

پوليسټرڪ
شركوټ هويلس
پيټي
ڪنٽرول ڊوٽمينٽ لٽڊ

اون دردنڃي دوسيه — ٽڪ بر مرڪب ڊاملهجي

مترجمي: راغب رفيق

صاحب و ناشرى: [اقبال] ڪٽبخانهسى

۱۵ نجى دوسيه اوڳزده ڪى بازار ايرتهسى نشر ايديله جڪڊر

استانبول

سنجاقچيان مطبعهسى — باب على جادهسى ۳۸

۱۳۳۸

Örnek Bir Yeğen

23 Mayıs sabahı asilzade Viller ailesinin en yaşlı üyesi olan Lord Henry, dededen kalma eski köşkündeki yatağında ölü bulundu. Lord Henry yetmiş yaşından aşağı değildi. Dış görünüşünde ihtiyarlık alameti görülseydi, ölümünün doğal olduğu düşünülebilirdi. Fakat durum hiç de öyle değildi. Lord Henry kuvvetli ve çevik bir vücuda sahipti. Beyaz saçlarından başka ihtiyar olduğunu gösteren bir şeyi yoktu. Henry'nin ihtiyar oda hizmetçisi Tom, bu korkunç manzarayı görünce âdeta deliye döndü:

- İmdat! İmdat! Zavallı efendim ölmüş! diye bağıra çağıra büyük salona koştu.

Bütün uşaklar birbirlerine:

- Bu mümkün mü? Nasıl olabilir? Daha dün gayet sağlam ve sağlıklıydı, diyerek Tom'un arkasından koştular.

Tom kekeleyerek cevap verdi:

- Anlamıyorum... Lord akşam saat on birde yatığında çok neşeli görünüyordu. Bu olamaz!. Belki Lord Henry bayılmıştır. Belki de kan akışı yavaşlamıştır. Ya da başka bir şeydir. Burada bir doktor olsaydı keşke.

Diğer bir hizmetçi:

- Küçük efendiye haber vermek gerekir. Bu durumu o da bilmeli. Hadi James sen, onun oda hizmetçisisin, hemen haber ver, dedi.

James, merdivene doğru ilerlerken tereddüt etti:

- Bırak da telefonla doktora bilgi vereyim! Londra'dan ilk trenle gelsin.

Hizmetçi:

- Biliyorsun ki Lord Albert, kendi emri olmadan doktoru arayıp çağırmanızı yasakladı. Doktor Langdon buraya geldiğinde, Lord Henry'nin sürekli ağrısının olduğunu ve acil durumda kendisine telefonla bilgi verilmesi gerektiğini söyledi.

İhtiyar Tom:

- İyi ama artık zavallı Lord'un bugün ağrısı olmaz. Emre karşı gelerek sorumluluğu üzerime alacağım ve doktoru çağıracağım, dedi.

James, merdivenlerden çıkarken ihtiyar uşak da telefona gitti. Lord Albert'in emirlerine, kendisinden başka karşı gelecek yoktu. Çünkü küçük efendi yumuşak ve sakinken, bazen evin bütün çalışanlarına kaba ve acımasız davranıyordu. "Bu adamlara iyi davranmaya gelmez. Yoksa bizi avuçlarında yerler." düşüncesindeydi.

Lord Albert bu kötü haberi hizmetçisi James'ten duyduğunda yatağından fırladı:

- Ne diyorsun sen? Yoksa sabah sabah kendinde değil misin?

James, cevap vermedi ve dudaklarını ısırды. Zaten efendisi de bir cevap beklemiyordu. Alelacele giyinecek aşağı indi. Bütün hizmetliler büyük salonda toplanmış, ah vah ediyorlardı.

Lord Albert:

- Leydi Geraldin nerede? Hemen ona da haber verin. Fakat amcamın odasına almayın. Üzüntüden kahrolur.

Leydi Geraldin, birkaç hafta önce köşke davet edilmişti. Lord Albert de amcası Lord Henry'nin yanında yaşıyor ve servetinin vârisi* olacağı düşünülüyordu.

Hizmetçiler, kısık sesle bu hâdiselerden bahsediyorlardı:

- İhtiyarın birçok yeğeni var. Göreceksiniz, Lord Albert'in güzel gözlerinin hatırı için yeğenlerinin hiçbirini mirastan mahrum etmez.

Kavgacı James:

- Niçin etmesin? Lord Albert, her zaman iyi kalplidir. Ben eminim ki, Lord Albert'ten başka bir de Leydi Geraldin mirastan biraz pay alacaktır. İhtiyar Lord onu da çok seviyordu, dedi.

Hepsi bir ağızdan:

* Vâris: Mirasçı.